

GUIËRË ROT KUBA THUKUL GÖL/JÖCK

Gölë/jöckë thukul ee gεεra dīt apsi tēnē mīth ku bëi/anīn. Ba kōc jadiit/jōt njic, yān/pieny ku kǎ ye buōōth aalēu bīk ya kǎke miētē piōu – ku yekī kōc jōōr/nuaan. Anōj kǎ juēc lēu ba kek looi kuba mēndhu kuōny kubē naŋ göl de thukul pieth.

Ee göl/jök de thukul piath kadi/wudi?

Anīn/bëi ku kōc tiēt nyīn nē mīth aaye dupiōōc tuēj ke mīthken. Kǎ yeke looi baai kenē menhdu aaye piōōcōden ku latuējden kuōny ku guiir/juiir keek tēnē thukul. Kuer piēth bīn piōc ku latuēj de menhdu kuōny ee biākde **pol/riāŋ**.

Diēc göl pieth de thukul e mīth kuōny bīk piōc apieth ku yekī rōt yōk kēke mit piōth. Ku tē mit mīth piōth nē thukulic, ka yekī wīc bīk latuēj kēke piōc. Thukul de menhdu abē luui apsi kubē kǎ wīc menhdu keek dōōtiic, kenē kuōny juak rot naa yee wīc. Yīn alēu ba mēndhu kuōny ayē ba ya luui nē kē wēn ē ke kuōny bīk lapālpiny nē thukulic ku yekī rōt yōk kēke pieth, tiēt piōth, ku cīk larok.

Riāŋē/puōlē baai

Pol/riāŋ e kuer pieth wēn ē menhdu kuōny nē piōōc. Riāŋ e tēēt ē pīrbāric looi nē akuēnic, cītmanē yīk kuēn, cōkē piny, mēētē yic ku cuutē yic. Riāŋ e menhdu kuōny bē ciēēk njic ku kǎke wēi ku ye ke cōlē kee ke nhīim tāk. Tē rēŋ menhdu, kē keek ēyē aa piōōc alajieth ku looikī thuōjden bē latuēj ku tētētēt ke piōc Kǎak aa kǎ lēu ba keek looi baai:

- **Loilooi ke kōōlthok ēbēn** Mith aaye piōc nē loilooi ke kōōlthok ēbēn cītmanē yīk thāt, kony ku bē thārbeth weec/guiir nhom, cōk piny de lōk/wēk, tōōu alēth ku kǎ ye mīth riāŋ, ku tīt nyin nē tiim cīi com ku lāi mēc baai. Yīn lēu ba menhdu kuōny bē piōc ba thiēcthiēc ya thiēc, cītmanē yīk ' ee koth aabīk keedī wīcku keek?' wālē 'Cīi lēu ba curaap thōŋ yōk?'
- **Thuēcthuēc:** Riāŋē thuēcthuēc puōliic cīt yīk UNO, Tuacē Cin, Muōōkē Kāŋ Nhīim, Meek, ku Thuēc ē Tōuē Rōt ku Gōōr ee menhdu kuōny bē piōc ku e ke piōōc nē biākde lōōm de ŋek ē purthaden ē jam.
- **Tup ke yīk/buth:** Buōōth nē tup cītmanē yīk LEGO, tup ke tiim wālē thānduuk ke agencol aaye tēētē ciāthē rāl thii kor kenē nyin looi ku yee menhdu cōlē yeye nhom tāk ku mēckilaa cōkpiny.
- **Luōōi de dhēēŋē Kāŋē cin:** Loilooi ke Luōōi de dhēēŋē Kāŋē cin aaye tēk cuot tuēj ku buthkī tēētē ciāthē rāl thii kor kenē nyin ku tētētēt ke mēckilaa cōkpiny.
- **Ciēŋ alēth:** Ciēŋ alēth thēer ku mony rot kē yī ye raan pēi ee tāk looi ku tētētēt ke thok.
- **Diēt, akōlkōōl ku diēr:** Kuēn, luēl aakōlkōōl, piŋ ku diēr ē diēt, ku 'riāŋē yāp de kēn cē mǎar' kuba kǎ tō yōōt wālē domic yōk keek ēbēn aaye tētētēt ke thok yīk/buth tēnōj menhdu.
- **Nē riāŋ kōu bic:** Ciāth, yith/rōk, kuēth ajala wālē matītīt (motor), lo nē riāŋ de riāŋ/pol yic, tīŋ de yān thii lāū ke tōōu, cuet ku dōmē kura, yum de kuraa lalueny nē adēgōn de tenīth wālē adēgōn de krikīt lalueny, wēc tēn aa cuōl ku tiōk – keek ē kākā kedhiē aaye menhdu kuōny bē piōc ku lertuēj.
- **Gōōrē cōk de yic ku thiēc thiēcthiēc:** Tē riēŋ/pol menhdu, thiēc thiēcthiēc cītmanē yīk 'Cīi lēu ba ciātic...?', 'Ÿēn e gāi eēŋu lēu bē rot looi naa...?', 'Eēŋu ē ye yīn ē thiēcē bēēr...?'

- **Känjē röt looi:** Luoci de kånj nē ye dhamen/thā tōnjē nē kōöl tōk ic ee mēnhdu colē njic kē ye njōōth ku ee ke kuony bīk tē ye kek röt yōk thīn looi apieth. Kånjē röt looi aaye mīth kuony bīk njic (nyic) ke thukul. Athiekic apei kuba naŋ kånjē röt looi nē thā agen-nhom, cēmanē: ba cam thēēi ku jol waak/laak, tāāu ē alēth ke nīn, thoth/gok yī thok, kuēnē athōōr ku jol lo agen-nhom.

Loi thukul kē ye tēn ca njīc rot

Ba rot 'juir tēn thukul' acie ya wēt ē biākde gōt, lakin ee ya biākde dētē yic de tē bīi thukul yiēn thīn ku naŋ njāth naŋ kē tō thīn. Kāāk aa kā kōk lēu ba keek looi kuba mēnhdu kuony:

- Luōōi ē nē gēer aguēer/ajuēer gēr ke thukul cīi gam nē Kindergarten wālē thukul de mēnhdu.
- Piōōcē ciāth lo ku bēn thukulic.
- Cok mēnhdu ē ye riāŋ ke mīth kōk wēn bē ya lo nē ye thukul tōnjē yic.
- Cuōthē/yuic nom lāāu nyin ba mēnhdu piōc tēn ee yen ruk/cienj alēth thīn, lo bakāna/roor, bīk ke cin waak, tēēukī madharaa ruēl/akōl ku napkī ku mukkī bēkden thukul.
- Jamē nē biākde gōl ē thukul. Loi mēnhdu bē piōu miēt nē biākde thukul ku jamkī nē gerē kån aadiēer tō kenē keek.
- Kuen athōōr ku luel akōlkōōl nē biākde gōl ē thukul.
- Jamē nē biākde ku loi kēn bē rot looi tē cīi thukul thōk.
- Guir rot nē jōt ku tēēuē/jetē piny kē yī ye thāā ke gōl ē thukul ku thōk ciaathic ku yōk tēn bīnē yī ya jat/tāāu piny thīn ku nyaai ē mēnhdu.
- Gōl ba rin ke dupiōōc ya lueel, naa lēu.

Tē lēu bīi Kindergarten de mēnhdu kony thīn

Kindergarten ee mīth kuony bīk rōt guir tēnē thukul. Tēn Kindergarten, mīth aaye tētētēt looi/piōōc nē riānjic/polic, luiki kenē koc kōk ku loiki māth.

Dupiōnyde mēnhdu kindergarten abē mēnhdu kuony bē jāāl kindergarten lo nē thukulic kē bē **Wēt de Wērē/Gērē yic de Piōōc ku Latueŋ** gōt (**Wēt ē Gera/wēr**) Wēt ē Gera/Wēr ayeē gām thukul aakōlciēn de mēnhdu. Ee ciēt nē kā lēu mēnhdu, riēke, ku kā nhīer keek ku tē piēth ye keek piōc thīn. Yīn abīi thiēec kuba Wēt ē Gera/Wēr thiōōnjic ku mēnhdu alēu ēye bē kā yekī tak ku kā yekī yōk nē ke gup rōm.

Nē thōn/maluma gāk nē biākde Wēt ē Gera/Wēr, kē yīin nem wēpthait de Māktāp (tīŋ ciēn/piiny).

Yōk kā juēc

- [Kånjē gōl ē thukul nyuōōth \(education.vic.gov.au\)](https://education.vic.gov.au)
- [Jāāl kindergarten lo nē thukulic \(education.vic.gov.au\)](https://education.vic.gov.au)
- [Tēn yennē thukul kuany thīn ku gōtē rot piny \(education.vic.gov.au\)](https://education.vic.gov.au)
- [Gōl ē thukul: guērē mēnhdu | Amatnom ē bēi nhial de Mīth](#)
- [Gōl ē Thukul Puol/Piol – Kuerē Pial Pieth](#)
- [Gērē lo tēn kånjē thukul tēnē bēi/anīn \(education.vic.gov.au\)](https://education.vic.gov.au)